

Pengeinstitutternes og Post Danmarks krav til digitalt overvågningsudstyr

17. august 2007

1. FORORD

Finansrådet, Danmarks Nationalbank og Post Danmark - i det efterfølgende benævnt "brugerkredsen" - beskriver i denne manual de af brugerkredsen fastsatte kravspecifikationer for digitalt overvågningsudstyr, herunder tilhørende installationer, driftsforhold og servicering, som efter brugerkredsens opfattelse skal betragtes som en naturlig del af et samlet velfungerende overvågningsanlæg.

Bag udarbejdelsen af denne kravspecifikation står nævnte brugerkreds, som i regi af samarbejdsorganet "Det Fælles Sikringsudvalg" for fremtiden vil varetage brugerkredsens interesser.

Henvendelse vedrørende manualen skal derfor rettes til:

Det Fælles Sikringsudvalg
Finansrådets sikringssekretariat
Amaliegade 7
1256 København K
Tlf. 3370 1000

Manualen vedligeholdes løbende af en af brugerkredsen nedsat arbejdsgruppe, idet der dog mindst én gang om året - normalt primo hvert kalenderår - skal ske en gennemgang med henblik på eventuelle justeringer.

2. GENERELT

Side 2

2.1. Alment

Indholdet i nærværende manual beskriver i det væsentlige over for købere af overvågningsudstyr dvs. pengeinstitutter og Post Danmark de samlede elementer, der indgår i såvel anskaffelse som daglig brug af et overvågningsanlæg og indeholder de værktøjer, der er nødvendige i denne forbindelse.

Der er i nærværende materiale kun beskrevet digitalt overvågningsudstyr.

Udviklingen inden for digital overvågning går utroligt stærkt. Flere gange årligt præsenteres nyt udstyr, der både kvalitets- og prismæssigt er mere fordelagtigt end det, der blev præsenteret for blot få måneder siden.

Anbefalingerne i dette materiale er således alene vejledende og beror på erfaringer og viden på redaktionstidspunktet.

Det er leverandøren af anlægget, der over for køberen er ansvarlig for, at såvel udstyr, installation og eventuel service, lever op til de i denne manual anførte krav og bestemmelser.

2.2 Formål med overvågning

Formålet med overvågning er at fastholde en persons (kriminell og/eller kundes) udseende, hvor det måtte være hensigtsmæssigt i relation til en efterfølgende efterforskning.

2.3. Formål med nærværende ordning

Ordningens formål er at tilsikre, at:

- brugerkredsen har ensartede anbefalinger på et højt sikringsmæssigt niveau i forbindelse med anskaffelse, drift og eventuel servicering af anlæg
- leverandørerne har kendskab til de krav, brugerkredsen ønsker skal indgå i de aftalte leverancer
- leverandørerne har kendskab til de installationsmæssige krav til leverancerne.

2.3. Ejerforhold

Som bruger skal det iagttages, at anlæg tilbydes på såvel ejerbasis, lejebasis som leasingbasis. Det er inden for branchen normalt, at anlæg erhverves på ejerbasis.

Det er vigtigt, at man som bruger gør sig klart, hvilke fordele og ulemper der er ved de respektive løsninger - både på kort og langt sigt.

2.4 Valg af leverandør.

Anlæg sælges og installeres af mange forskellige leverandører lige fra byggemarkeder og små lokale elektrikere til de store landsdækkende leverandører af sikringsudstyr.

Sikringsbranchen har etableret en certificeringsordning på området, som er i overensstemmelse med ISO 9001-2000.

Benyttes leverandører, der ikke er certificerede, fx mindre lokale, skal man som kunde sikre sig, at de pågældende leverandører – fx via referencer – er i stand til at levere et tilfredsstillende produkt samt yde den nødvendige service, opfølgning og assistance i tilfælde af fejl og nedbrud, blandt andet i henhold til nærværende materiale.

3. MANUALENS OPBYGNING

Side 4

Manualen er opbygget således:

Anlægsomfang - afsnit 4

- Lagringsmedie, herunder software og harddisk
- Daglig betjening
- Kamera, herunder forskellige typer
- Placering
- Antal optagelser pr. sekund
- Monitor
- Optagesystem/software
- Kabling
- Strømforsyning, herunder nødstrømforsyning (UPS)
- Skiltning
- Medarbejderforhold samt adgang til optagelser
- Ekstra udstyr
- Tilkobling til AIA, ADK, Bokslåse, Lystænding, Billedoverførsel.

Udbudsmateriale - afsnit 5

- Forslag til udbudsmateriale i forbindelse med udbud/prisindhentning.

Integrerede anlæg – afsnit 6

Projekterings- og installationsforskrift - afsnit 7

- Henvisninger til supplerende standarder for anlæg.

Gyldighedsområde og krav til leverandør – afsnit 8

Afleveringsforretning - afsnit 9

Løbende kontrol af anlæg – afsnit 10

Udlevering af optagelser – afsnit 11

Lovgivning – afsnit 12

Opfølgning – afsnit 13

- Omkostningsdækning fra leverandør for udgifter til inspektion
- Refusion fra leverandør for manglende leverancer.

Ordliste - afsnit 14

4. Anlægsomfang

Side 5

4.1. Beskrivelse af hardware og installation

Et komplet anlæg består af følgende delelementer:

- Lagringsmedie
- Kamera
- Monitor
- Softwarepakke
- Kabling
- Strømforsyning
- Skiltning
- Etske spilleregler
- Evt. mikrofon
- Evt. printer
- Evt. USB nøgle eller lignende
- Evt. tilkobling til AIA-anlæg
- Evt. tilkobling til ADK-anlæg
- Evt. tilkobling til lystænding
- Evt. ekstern overførsel af billeder
- Evt. IP-løsninger
- Evt. UPS.

4.1.1. – Lagringsmedie, herunder software og harddisk

Dette er den centrale del af et anlæg.

Lagringsmediets størrelse og kapacitet afhænger af den ydeevne, der ønskes, som fx:

- Ønsket billedkvalitet på lagrede optagelser
- Antal tilsluttede kameraer
- Antal billeder pr. sekund pr. kamera
- Periode for lagrede optagelser fx 30 dage
- Antal timer hvert kamera optager i de 30 dage
- Komprimeringsniveau, dvs. graden af kvalitetsforringelsen af de lagrede billeder.

Lagringsmediet bør placeres et sted, hvor uvedkommende ikke har adgang – eller kan iagttage udstyret. Vær opmærksom på, at udstyret har en vis varmeudvikling og således kræver udluftning. En ideel placering vil være i aflåst edb-rom og lignende og gerne alarmovervåget. Såfremt udstyret udsættes for for megen varme, kan det medføre, at harddisken sætter ud med deraf tab af optagelser til følge.

Det er ikke normalt inden for sektoren, at der tages back-up af optagelser.

Det bør positivt overvejes at købe udstyr, der kan optage fra flere kameraer end det beregnede antal ved anskaffelsen. Begrundelsen herfor er, at even-

tuel senere udvidelse med et eller flere kameraer umiddelbart kan finde sted uden de store omkostninger.

Der findes løsninger, hvor enhederne kan fjernstyre såvel kameraer som optageenhed over lukkede IP-systemer.

4.1.2. Daglig betjening

Daglig betjening af udstyret kan ske via fingertouch på monitor eller via keyboard. Her må man vælge det produkt, der falder i ens smag.

De fleste menuer til daglig betjening ligger tæt på hinanden, men også her må man vurdere, hvad der virker mest tiltalende.

4.1.3. Kamera, herunder forskellige typer

Der findes et utal af kameraer på markedet. Faste kameraer i prisklassen fra under kr. 1.000,- op til kr. 8-9.000,-. De bevægelige zoom kameraer kan nemt koste op til kr. 30.000,-. Da der hele tiden kommer nye kameraer på markedet, anbefales der ikke her bestemte produkter.

Ved valget er det vigtigt, at man over for sin leverandør oplyser, hvad udstyret skal anvendes til og begrænser sit valg til behovet. I denne forbindelse bør modlysforhold tages med i betragtning, fx kameraer bag kassen pegende mod vinduespartier. Se tillige under punktet objektiver.

Der er ingen grund til at betale for "fancy" funktioner, hvis behovet ikke er til stede. Er det direkte til identifikation af en røver eller til generel overvågning af ekspeditionslokaler eller gårdarealer?

Ved køb af produkter, man ikke kender, kan en prøveopsætning med kameraer af forskellig kvalitet og prisklasse være en god idé, inden man træffer sit valg.

Kameraer, der fx ser på en røver ved kasselinien, bør have en kvalitet, der giver politiet et godt værktøj i forbindelse med opklaringsarbejdet, og som kan bruges som bevismateriale. Her vil de billigste kameratyper næppe være egnede.

Generelt kan det konstateres, at billige produkter har sine begrænsninger.

Kameratyper

Faste kameraer

Faste kameraer er den mest anvendte type inden for finanssektoren. Når denne type kamera er indstillet på objektet, kan det ikke umiddelbart ændres.

Zoom-kameraer

Her kan der via tastatur eller joystick zoomes ind på objektet. Denne type er velegnet til overvågning af større arealer, parkeringspladser og lignende,

hvor der ønskes nærbilleder af en live hændelse. Denne løsning er således kun god ved bemandede anlæg.

Zoom af lagrede optagelser sker ved anvendelse af billedbehandlingsprogrammet.

Bevægelige kameraer

Kameraer kan programmeres til at køre i en bestemt turnus, hvorved et kamera kan dække et stort område fra mange vinkler. Man skal dog være opmærksom på, at noget af historikken går tabt, idet der naturligvis ikke kan lagres fra de vinkler kameraet periodevis ikke ser.

Vær opmærksom på, at der ved visse typer bevægelige kameraer kan forekomme mindre motorstøj.

Bevægelige zoom-kameraer

Herved forstås kameraer, der både kan bevæges og zoome. Dette kan ske såvel automatisk (programmeret) og/eller manuelt.

Sådanne kameraer anvendes ved overvågning af større arealer, hvor der er fast bemanning til at styre kameraet i de aktuelle situationer.

Vær opmærksom på, at der ved visse typer kameraer kan forekomme mindre motorstøj.

Kuppelkameraer

Alle kameratyper kan leveres som – kuppelkameraer (dome) - dvs. at kameraet sidder inde i en buet skal. Denne kameratype har den fordel, at rengøring af kameraet er meget lettere, og der opnås en vis form for hærværkssikring. Kuppelen kan leveres både med klar og røgfarget skal. Anvendes den røgfargede kuppel, kan man ikke umiddelbart se, i hvilken retning kameraet peger, hvilket kan have en vis præventiv virkning.

Ønskes kameraer af en billedmæssig meget høj kvalitet, har sådanne imidlertid en størrelse, der ikke kan placeres i en dome.

Pinhole kamera

Herved forstås små kameraer velegnet til at skjule i fx søjler, dørkarme og på steder, hvor et almindeligt kamera let kan iagttages og dermed blive udsat for hærværk eller tildækning. Billedkvaliteten er her ikke helt på højde med de almindelige kameraer.

Udendørs kameraer

Ved udendørs placering skal man sikre sig, at kameraerne og fx kamerahuse er velegnet hertil. De skal være hærværkssikre og placeret i kamerahus med termoregulering og gerne – hvis muligt – med en form for regnafskærmning.

Bemærk at udvendige kameraer normalt kræver oftere rengøring end indvendige.

Kameraer i pengeautomater (ATM)

Visse pengeautomater giver mulighed for, at der kan indbygges et kamera, der tager billeder af de kunder, der betjener sig af automaten.

Denne facilitet har naturligvis den store fordel, at der er mulighed for verificering af de personer, der har foretaget den pågældende handling.

Objektiver

Billedkvaliteten afhænger blandt andet af kvaliteten af objektivet.

Det er vigtigt at sikre sig et objektiv, der er målrettet til den opgave kameraet er bestemt for, herunder det billedfelt, der skal optages.

Der skal tillige tages hensyn til lysforholdene. Blandt andet er stærkt modlys en faktor, der skal tages hensyn til. Ved udvendige kameraer bør anvendes et objektiv med såkaldt autoiris-funktion.

IP-kameraer

Se nedenfor under punkt 4.1.8 – Kabling

Farve contra sort hvid

Den bedste skarphed fås ved sort/hvide optagelser, men den tekniske udvikling gør, at kvalitetsforskellen indsnævres i hastigt tempo.

Man bør imidlertid være opmærksom på, at det kan være vigtigt for politiets opklaringsarbejde, at man kan se farven på fx beklædningsgenstande og lignende. Derfor bør man altid opsætte farvekameraer ved udgange og ved overvågning af ekspeditionslokale. Kameraer ved kasselinien, der kigger direkte på kunden/gerningsmanden kan med fordel være sort/hvidt.

Bevægelsesdetektering

Det anbefales, at der anvendes bevægelsesdetektering, dvs. der optages/lagres kun optagelser, når der er bevægelse i kameraets synsfelt. Denne applikation ligger i softwaren, men ofte hører man udtrykket kamera med bevægelsesdetektering. Bevægelsesdetektering sparer lagringskapacitet på harddisken.

4.1.4. Placering

Det er vigtigt, at kameraerne placeres således, at brugeren i en given situation får det fulde udbytte af sin investering.

Følgende arealer i en filial bør være dækket:

- Samtlige kasser (bag kassen således at personen foran kassen tydeligt kan iagttages)

- Bag kasselinien (på langs bag kasselinien, således at personer, der går om bag kassen iagttages)
- Ekspeditionslokalet, herunder interne pengeautomater
- Kundeboksskabe og evt. egne boksskabe
- Adgangsveje, evt. vindfang
- Lodret over kassepladsen
- Pengeautomater, eksterne på gaden
- Døgnboksindkast
- Pengeinstitutts facade samt arealet foran

Antal billeder/optagelser pr. sekund

Det optimale ville være, hvis samtlige kameraer optog i normal – også kaldet live - hastighed, dvs. 25 billeder pr. sekund.

En sådan optimal optagehastighed vil ikke stå i et rimeligt forhold til investeringen, idet det centrale udstyr da vil ligge i et meget højt prisleje.

Som udgangspunkt kan det anbefales, at der optages følgende antal billeder pr. sekund:

- Kasserne	3-4
- Bag kasselinien	3-4
- Ekspeditionslokale	5-6
- Kundeudgang	6
- Bokse og automater	3
- Facaden	3-4

Kameraer med selvtest

Der kan erhverves applikationer med indbygget selvtest, således at udstyret løbende tjekker om kameraet udsættes for tildækning, udfald/strømsvigt og/eller at synsfeltet, som kameraet er indstillet til at fokusere på, er forrykket, dvs. udsat for eventuelt hærværk.

4.1.6. Monitor

Monitor skal bruges til såvel daglig kontrol af kameraer som periodisk kontrol af optagelser. Det anbefales at indkøbe (flad)skærme af en høj kvalitet, idet en dårlig skærm kan give et forvrænget billede af kameraets/optagelsernes reelle kvalitet.

Monitoren bør placeres, så den ikke kan iagttages fra kundearealer og/eller gennem vinduer fra eksternt område.

Der er ikke noget i vejen for, at man anvender egen daglige pc-skærm.

Mange – især mindre filialer – foretrækker tillige en skærm i frokoststuen, således at kolleger kan træde til, såfremt der opstår en alvorlig hændelse i ekspeditionslokalet.

4.1.7. Optagesystemer/software

Optagesystemer

Der findes en lang række forskellige optagesystemer på markedet. Systemerne kan typisk opdeles i følgende kategorier:

- Lukket proprietær optagesystem kun til analoge kameraer:
Analog optagesystem, hvor der kan tilsluttes et antal kameraer i producent specifikt kabinet og hardware.
- Lukket proprietær optagesystem til analoge og IP kameraer:
Analog og digital (IP) optagesystem, hvor der kan tilsluttes et antal kameraer samt et mindre antal IP kameraer i leverandør-specifikt kabinet og hardware. (Proprietærsystemer er lukkede systemer, der ikke kan forventes at kunne spille sammen med leverancer af andre fabrikater).
- Delvist åbent optagesystem til analoge og IP kameraer:
Analog og digital (IP) optagesystem, der kan tilsluttes et variabelt antal analogkameraer via videoindstikskort og variabelt antal IP-kameraer, installeret på en åben platform, hvor hardware-delen kan leveres af de mulige edb-hardwareproducenter. Videoindstikskort er softwarespecifikt.
- Åbent optagesystem til analog- og IP-kameraer:
Digital (IP) optagesystem, der kan tilsluttes et variabelt antal IP- og analogkameraer, hvor analogkameraer tilsluttes via videoservert, installeret på en åben platform, hvor hardware-delen kan leveres af de mulige edb-hardwareproducenter.

De åbne systemer må anbefales frem for de lukkede, idet de åbne er mere fleksible og ikke bundet til en bestemt fabrikant/leverandør.

4.1.8. Kabling

Kabling kan ske ved såkaldte coaxkabler mellem de respektive kameraer og optageenheden. Denne form for kabling er den mest anvendte i almindelige filialer.

Ved større installationer kan ofte med fordel anvendes eget it-net, hvor kabling fra kamera går til nærmeste netværksforbindelse. Her vil monitor også være koblet på netværket. Anvendes eget net til hel- eller delvis kabling, bør pengeinstituttets it-folk tages med på råd. Vælges brug af eget netværk, skal de tilsluttede kameraer være af en type (IP), der er egnet til dette formål.

4.1.9. Strømforsyning

Såvel almindelig kameraer som optageenhed og monitor kræver almindelig tilslutning til 230 V.

Det er ikke normalt med nødstrømsforsyning.

For et relativt lille beløb kan der – med en vis fornuft - indkøbes en såkaldt UPS til den centrale enhed (harddisken). Herved opnås en vis beskyttelse af data på harddisken i tilfælde af, at den centrale strømforsyning udebliver i en periode.

4.1.10. Skiltning

Ifølge Lov om tv-overvågning skal der på steder eller i lokaler, hvortil der er almindelig adgang, og hvor tv-overvågning finder sted, ved skiltning eller på anden tydelig måde, gives oplysning om, at overvågning finder sted. Oplysning kan eksempelvis gives ved opklæbning af piktogram ved adgangsveje.

Ved udendørs overvågning af egne indgange og facader, herunder af udendørs opstillede pengeautomater, antages det, at opklæbning af piktogram ved adgangsveje opfylder lovens bestemmelse om skiltning.

4.1.11. Medarbejderforhold samt adgang til optagelser

Der skal fastsættes regler for hvem, der må have adgang til de lagrede optagelser. Medarbejderne skal være orienteret om, at tv-overvågning finder sted i pengeinstituttet/posthuset, herunder om der også finder optagelse af lyd sted. Emnet anbefales drøftet med repræsentanter for medarbejderne og aftale indgået.

Adgang til udstyrets forskellige menuer, fx lagrede optagelser, periodisk tjek sker ved anvendelse af koder/nøgler, der fx tildeles af sikringsansvarlig eller stedets chef.

4.1.12. Ekstra udstyr

Mikrofon

I tilfælde af kriminelle handlinger er det meget vigtigt såvel ved efterforskningen som ved bevisførelsen i retten, at det tydeligt kan høres, hvad der er sagt af gerningsmanden under handlingen.

Det anbefales derfor, at der opsættes en eller flere mikrofoner af god kvalitet i ekspeditionslokalet, således at lydoptagelse sker løbende over dagen.

Med hensyn til regler for aflytning henvises til afsnit 4.1.11.

Printer

Med henblik på straks at kunne udlevere billeder til politiet, kan det anbefales, at der er tilkøbt printer til anlægget.

Er der lokalt placeret en farveprinter i området, kan denne tilkobles anlægget.

USB nøgle eller lignende

Ved kriminelle handlinger har politiet ofte brug for gode billeder af gerningsmanden/den mistænkte.

Optagelserne skal anvendes enten i forbindelse med efterforskningen og/eller ved bevisførelsen i retten.

Da harddisken naturligvis ikke må udleveres, skal optagelserne kunne kopieres over på en USB-nøgle eller tilsvarende medie.

Vær opmærksom på om viewer/playerprogrammet tillige skal videregives, således at politiet er i stand til at afspille optagelserne.

4.1.13. Tilkobling til AIA-anlæg

Ved aktivering af overfaldsalarm kan kameraerne gå over i normal/live hastighed, dvs. til en hastighed af 25 billeder pr. sekund, såfremt der i normalsituationen optages med mindre hastighed. Eventuelt med indbygget timer, så den forøgede hastighed automatisk ophører efter fx et minut. Her ved opnås en bedre billedkvalitet og større chancer for at få det helt rigtige billede af gerningsmanden.

Tilkobling til elektronisk adgangskontrolanlæg (ADK)

En facilitet kan være at samkøre ADK-anlæg med videoanlæg, således at der kan ske en genkendelse før adgangsvejen, inden der gives adgang via adgangskontrolanlægget. Dette kræver et ADK-anlæg, der matcher denne facilitet.

Tilkobling til åbning af bokse

Videoanlæg kan også anvendes ved fx adgang til åbning af boksanlæg og lignende. Dette kræver specielle elektroniske låse på de pågældende boksdøre.

Lystænding via AIA

I forbindelse med fx indbrud er det vigtigt, at der sker lystænding, såfremt der under alle forhold, skal ske optimale videooptagelser af gerningsmændene. Derfor bør der ske automatisk lystænding i lokalet i forbindelse med aktivering af AIA-anlægget, fx rumdetektor, åbningskontakt og/eller boksdetektor.

Udprintning af billeder

Politiet ønsker efter røveri at se billeder af røveren, således man ved, hvem man skal lede efter. Det optimale er, at politiet hurtigt får udleveret billeder af gerningsmændene.

Det anbefales derfor, at der til anlægget knyttes en printer af god kvalitet. Farvebilleder er bedre egnet til den umiddelbare efterforskning end billeder i sort/hvid.

Kan afdelingen ikke udlevere billeder til politiet straks efter røveriet, skal politiet hurtigt muligt have udleveret en diskette med billeder fra hele røveriet. Hos politiet vil der ofte være mulighed for at kunne se optagelserne.

Ekstern overførsel af billeder

Normalt lagres optagelserne lokalt. Teknisk er der imidlertid intet i vejen for, at der sker en overførsel til ekstern modtager. Det kan være egen central overvågning, ekstern kontrolcentral (fx den der tillige modtager AIA-alarmer). Overførelser kan ske løbende eller ved en kriminel handling, fx ved aktivering af overfaldsalarm eller indbrudsalarm.

5. Udbudsmateriale

Side 14

Formålet med dette afsnit er at give et eksempel på, hvorledes et udbudsmateriale kan udfærdiges. Det kan anbefales, at der sammen med udbudsmaterialet medfølger tegningsmateriale, hvorpå sikringsudstyr (kameraer, mikrofoner og centraludstyr) er indtegnet. Ved indtegnning af sikringsomfang anvendes de specielle symboler, som fremgår af det eksempel på systemtegnning, som installatører får udleveret i forbindelse med forespørgsel på installation.

5.1. Eksempel på udbudsbrev ved indhentning af tilbud på AIA-anlæg

De bedes hermed afgive tilbud på levering og montering af et videoanlæg på nedenstående adresse:

.....

Anlægget skal bestykses med udgangspunkt i **vedlagte** tegningsmateriale. Eventuelle afvigelser herfra skal tydeligt angives i tilbuddet.

Arbejdet skal i øvrigt udføres i henhold til AB 92 samt udbyderens kvalitetsstyringsystem.

Alle dele af anlægget skal monteres i henhold til producentens anvisninger.

Såfremt den bydende mener, at der bør ændres eller tilføjes i anlæggets omfang eller princip, skal der gøres skriftligt opmærksom herpå i form af et alternativt tilbud.

Tilbuddet skal være specificeret, således at vi er i stand til at vurdere de enkelte priser fordelt på udstyr og installation. Tilbudssummen skal dække samtlige ydelser og være angivet som en samlet købssum. Som alternativ bedes De afgive forslag til leje- eller finansieringsordninger.

Eventuelle ydelser uden for entreprisen skal oplyses særskilt.

Der ønskes ikke service i fast abonnement. Der bedes imidlertid afgivet tilbud på service efter regning med følgende servicetider:

Eksempelvis: 1-2 timer eller 4-8 timer.

Deres tilbud skal være os i hænde senest xxxdag den xxxx

Vi forbeholder os ret til at vælge frit blandt de indkomne tilbud eller forkaste alle.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til under henvisning til sagsnummer

Med venlig hilsen

Side 15

Bilag: tegningsmateriale

6. Integrerede anlæg

Side 16

Som nævnte i afsnit 4 - Anlægsomfang kan video anvendes i mange sammenhænge og skal ikke nødvendigvis ses som et isoleret overvågningssystem.

Video kan anvendes sammen med ADK-anlæg, hvor der først gives adgang via ADK, når personen tillige er godkendt i videoanlæggets billeddatabase. Dette kan fx være relevant i forbindelse med adgang til højsikringsområder.

Video kan også foretage alarmering, såfremt en for anlægget ukendt person tiltvinger sig adgang sammen med en godkendt person.

Video kan også anvendes i forbindelse med frakobling af elektroniske låse til fx boksanlæg, således at låsen ikke kan åbnes med den rigtige kode, uden at Videosystemet tillige har godkendt personen.

Video kan også rent kablingsmæssigt integreres i bestående kabling – ofte i forbindelse med edb-installationerne - hvorved udgifter til separat kabling kan undgås. Dette kræver dog, at den pågældende kabling rent teknisk og belastningsmæssigt er egnet til opgaven, ligesom der skal anvendes kameratyper, der er velegnede til formålet. Fornødne godkendelse hos pengeinstituttets edb-ansvarlige skal indhentes.

7. Projekterings- og installationsforskrift

Side 17

7.1. Indledning

Videoanlæg skal projekteres og installeres i overensstemmelse med forskrifterne fra sikkerhedsbranchens ITV-certificeringsordning.

De yderligere krav og anbefalinger til projektering og installation, som brugerkredsen stiller til anlæg, der skal anvendes i pengeinstitutter og hos Post Danmark, fremgår nedenfor.

7.2. Projekteringsforskrifter

Leverandøren skal sikre sig, at kunden har gjort sig klart, hvad der ønskes opnået med den ønskede videoinstallation og tillige sikre sig, at parterne er enige om leverancens omfang. Der findes hertil værktøjer og klassifikationer af kameraudsnit etc., som giver mulighed for at projektere antal og type af kameraer, der er nødvendige for at løse den beskrevne opgave.

Følgende parametre skal overvejes:

- Modlysforhold
- Dag/nat billeder
- Evt. belysning om natten
- Kameravinkler
- Kamerahøjder
- Vandalsikre kamerahuse
- Billeder pr. sekund der ønskes optaget
- Optagelse ved alarm/bevægelse.

Mange pengeinstitutter har fastsat regler for placering af kassekameraer, udgangskameraer og oversigtskameraer.

7.3. Installationsforskrifter

Der er flere forhold, der gør sig gældende, når det kommer til installation af videoovervågningsudstyr. Der kan her peges på, at lovlighed, billedudsnit og håndværksmæssig kvalitet naturligvis skal overholdes. Derudover er der følgende forhold, man også kan vælge at lade indgå i overvejelserne:

- Placering af kameraer
- Føringsveje af kabler skal planlægges så diskret som muligt.

8. Gyldighedsområde og krav til leverandøren

Side 18

8.1. Generelt

Nærværende manual gælder for installation af videoanlæg i danske pengeinstitutter og Post Danmark.

Installationsforskriften omfatter montering og opsætning af samtlige anlægsdele hørende til anlægget samt montering af tilhørende installationsmateriel og fremføring af ledninger og kabler mellem de enkelte anlægsdele, jf. systemtegnning.

For installation af videoanlæg i pengeinstitutter og Post Danmark gælder ved:

Nybygninger, hvilket vil sige ved installation af videoovervågning i forbindelse med opførelse af nybyggeri, at der i disse tilfælde skal foreligge et projekt for anlæggets omfang og installation.

Eksisterende bygninger, hvilket vil sige installation af anlæg i byggeri, hvor der i forvejen ikke findes noget anlæg, fx ved køb af ejendom til brug for et pengeinstitut, at der i disse tilfælde oftest foreligge et projekt for anlæggets omfang og installation.

Ændringer af videoanlæg, hvilket vil sige ændring af eksisterende anlæg, der skal udvides eller ombygges, enten i forbindelse med ønske om øget sikring af visse lokaliteter eller udvidelse af anlæg til tilstødende rum, vil der sjældent foreligge et egentligt projekt, men blot skulle ske indkøb af udstyr. Leverandøren har pligt til at oplyse kunden om, hvorvidt anlægget rent installationsmæssigt opfylder anbefalingerne i denne manual.

Retablering af anlæg, hvilket vil sige udførelse af installationer på eksisterende defekte anlæg eller anlægsdele.

8.2. Begrænsninger

Afvielser fra nærværende forskrift kan ske efter aftale mellem pengeinstituttet/Post Danmark og leverandøren, såfremt specielle bygningsmæssige forhold nødvendiggør dette, fx uforudsete arkitektoniske forhold og lignende. Sådanne afvielser bør aftales skriftligt.

Endvidere kan midlertidige afvielser ske i forbindelse med retablering af beskadigede anlæg. Anlægget skal dog i dette tilfælde hurtigst muligt bringes i forskriftsmæssig stand.

8.3. Krav til leverandøren

Installationen skal udføres i nøje overensstemmelse med øvrige regler og forskrifter i kravspecifikationen.

Ligeledes skal såvel leverandør som eventuel underleverandør (til fx kabling) udføre arbejdet i en kvalitet, der svarer til højeste kvalitetsniveau inden for branchen.

Hvis der anvendes underleverandører, påhviler det leverandøren af videoinstallationen at sikre sig, at de anvendte underleverandører er velkvalificerede til at udføre den pågældende opgave.

Såvel leverandør som eventuel underleverandører skal ved arbejde i pengeinstituttet/posthuset altid bære synlig fotolegitimation forsynet med såvel eget navn som firmanavn.

8.4. Garanti

Det anbefales at forhandle/forsøge at få 2 års fuld garanti på det samlede anlæg, dvs. optage/lagringsenhed, kameraer og kabling samt eventuel ekstraudstyr. Garantien omfatter såvel reservedele som arbejds løn. Garantiperioden regnes fra datoen for den underskrevne afleveringsforretning.

8.5. Krav til reservedele

Leverandøren skal kunne sikre opretholdelse af fuld drift af anlægget i minimum 8 år fra leveringstidspunktet. Dette betyder, at alle nødvendige reservedele eller udskiftningskomponenter let skal kunne fremskaffes i denne periode.

Leverandøren skal tillige mindst 1 år før, det ikke længere er muligt at servicere et anlæg (efter 8 års-perioden), give kunden skriftlig besked herom.

8.6. Tilkaldetid

Leverandøren skal så vidt muligt yde 6 timers udskiftnings service på defekte dele.

Vær opmærksom på, at nedbrud af harddisken oftest vil have større sikkeringsmæssige konsekvenser end nedbrud af et enkelt kamera.

Det serviceerende mandskab må først forlade stedet, når anlægget er retableret, eller andet er aftalt med kunden.

8.7. Anden skriftlig dokumentation

Enhver afprøvning eller servicering af anlægget skal dokumenteres. Dokumentation kan ske på checkskema, som udfyldes af den ansvarlige for afprøvningen/servicebesøget eller udskrift fra en lokal log. Ved servicebesøg består dokumentationen af udfyldt, dateret checkskema, hvor teknikeren for hver enkelt komponent angiver, hvad der er afprøvet, hvad resultatet var, og hvilken service der eventuelt har været brug for. Checkskemaet underskrives af teknikeren og kunden på adressen. Kunden skriver udelukkende under på, at teknikeren har været til stede, ikke på at arbejdet er udført. Ansvar for kontrol af, at arbejdet er udført korrekt, påhviler udelukkende leverandøren. Kunde og leverandør får hver en kopi. Originalen opbevares på anlæggets adresse.

9. Afleveringsforretning

Formålet med at lave en afleveringsforretning er dels at tilsikre, at anlæggets omfang er i overensstemmelse med udbudsmaterialet, dels at tilsikre at anlægget er installeret efter kundens ønske, herunder med hensyn til kameraernes dækningsomfang og lignende.

Som kontrol/hjælp til afleveringen kan eksempelvis anvendes skema "Afliveringsforretning for videoinstallationer", som er vist nedenfor.

Inden aflevering skal anlægget være installeret, og de fornødne justeringer skal være foretaget.

Det skal herunder kontrolleres, at:

- Samtlige kameraers billedfelt (optagefelt) er indstillet korrekt
- Det ønskede dækningsområde er opnået
- Billedkvalitet er i orden, dvs. tydelige og klare billeder uden uro i billedet
- Lagringsmediet viser god (tilfredsstillende) kvalitet af optagelserne
- Evt. udprintning af billeder er i orden
- Evt. lydoptagelser er tilfredsstillende
- Evt. valgte 'spærringer' (passwords) fungerer efter hensigten
- Vær opmærksom på, at kontrol af lagringstid først kan tjekkes efter 30 dages normal drift.

Der skal til kunden udleveres en betjeningsvejledning på dansk, der i klart sprog omhandler den daglige betjening af udstyret, herunder:

- Tjek af billedkvalitet
- Søgning i lagrede optagelser
- Udprint af billeder
- Kontrol af lydoptagelser
- Brug af eksternt lagringsmedie, fx USB nøgle
- Elementær fejlsøgning
- Tildeling/ophævelse af adgangskoder.

Inden afleveringsforretningen skal leverandøren foretage en grundig instruktion af de daglige brugere hos kunden. Minimum 2 brugere skal modtage instruktionen.

Dette skal tilsikre, at brugerne er fuldstændig klar over anlæggets betjening, og at de forstår den udleverede betjeningsvejledning.

Dokumentation for afleveringsforretningen består i, at sælgers repræsentant udfylder, daterer og underskriver et skema, hvoraf fremgår, at installationen er i orden. Købers repræsentant daterer og underskriver tillige skemaet og bekræfter derved, at anlægget er fundet i orden. Sælger og køber bekræfter samtidig, at det leverede udstyr er i overensstemmelse med or-

drebekræftelsen. Eksempel på afleveringsforretningsskema fremgår nedenfor.

Side 22

Såfremt der ved afleveringsforretningen findes fejl og mangler, skal der udfærdiges en protokol, som nærmere specificerer fejl og mangler samt de aftaler, der træffes for udbedring heraf. Udgifter til udbedring af fejl og mangler i henhold til udbudsmaterialet afholdes af leverandøren.

Afleringsforretning for videoanlæg/installation
--

Dato

--

Leverandør

Firma	Kontaktperson	Telefonnr.

Køber

Firma	Kontaktperson	Telefonnr.

Nærværende blanket skal udfyldes af sælger og benyttes ved såvel nyinstallationer som ved supplementskøb. Alle felter skal udfyldes. Ikke relevante felter udfyldes med 0.
--

Anlægget/leverancen består af

Centralenhed (harddisk)	Type
Harddiskens kapacitet	Mb/tb
Printer	Type
Monitor	Type
Videoskab	Type
Mikrofoner	Antal
Kameraer	Antal

Kameratjek

√=ok ÷= ej ok

Kamera nr.	Dæknings- område	Billed- kvalitet	Antal billeder pr. sekund	Bemærkninger
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				

Køber bekræfter, at

- have overværet funktionstest af samtlige kameraer
- kameraernes billedkvalitet og dækningsområde er helt tilfredsstillende
- have foretaget søgning på harddisk af lagrede optagelser og at have fundet disse af tilfredsstillende kvalitet
- have foretaget udprintning af billeder i tilfredsstillende kvalitet på printer
- sikret sig, at lydoptagelser fra lagrede optagelser fungerer
- modtaget dansk brugervejledning i daglig betjening af udstyret
- mindst to medarbejdere på tjenestestedet har modtaget instruktion og vejledning i daglig brug/administration af udstyret
- der er sket tilkobling til AIA-anlæg, således at kameraer går i "normal hastighed" ved aktivering af overfaldsalarm og/eller AIA-anlæg
- der er sket tilkobling af lystænding i relevante kameraers dækningsområde ved aktivering af AIA-anlæg, fx rum-alarm, åbningskontakter, boks-kontakter mv.

Køber og sælger bekræfter samtidig, at det leverede udstyr er i overensstemmelse med den af køber afgivne ordrebekræftelse af

Samt eventuelt efterfølgende tillæg, dateret

Nærværende blanket skal udleveres til den sikringsansvarlige på stedet, til sælger og sendes til intern sikringsansvarlig.

Bilag

Eventuelle bilag udleveret af sælger

Underskrift

Sælgers repræsentant

Købers repræsentant

Dato og underskrift

Dato og underskrift

10. Løbende kontrol og test af anlæg

10.1. Generelt

I modsætning til fx AIA-anlæg findes det ikke ved videoinstallationer relevant med løbende serviceaftaler, hvor leverandøren regelmæssigt kommer for at tjekke udstyrets kvalitet og ydeevne.

Såfremt pengeinstitutterne selv gennemfører periodevise tjek - se nedenfor under afsnit 10.2.3. - vil fejl og mangler på udstyret straks konstateres, hvorefter service kan tilkaldes på aftalte vilkår.

10.2. Kontrol af anlæg

Det bør sikres, at der sker periodisk kontrol af videoanlægget med henblik på, at anlægget til enhver tid fungerer 100 pct. tilfredsstillende.

10.2.1. Daglig kontrol

Ved arbejdstids begyndelse tjekkes:

- Samtlige kameraer for tilfredsstillende billedkvalitet.

10.2.3. Periodisk afprøvning

En gang om ugen anbefales det at tjekke:

- Kvaliteten af de lagrede optagelser, fx optagelserne 30 dage tilbage, hvorved man tillige får kontrolleret harddiskens kapacitet
- Kvaliteten af lydoptagelser
- Kvalitet af print
- Kvalitet af billedmodtagelse hos evt. ekstern modtager.

10.2.4. Rengøring

Det er vigtigt, at kameraerne løbende holdes rene - fri for snavs og støv. Særligt kameraer, der er placeret udvendigt og i støvede miljøer, kræver ofte rengøring. Ved rengøring er det vigtigt, at det sker - forsigtigt - og på en måde, der ikke påvirker kameraets indstilling.

Her er de såkaldte kuppel-kameraer velegnede, idet de ikke kan skubbes ud af position.

10.3. Logbog

Det anbefales, at der føres en logbog, som udviser afprøvningstidspunkter, hvad der afprøves samt angiver den medarbejder, som forestår afprøvningen.

11. Udlevering af optagelser

Side 26

I tilfælde af kriminelle handlinger mod et pengeinstitut eller posthus, kan politiet i forbindelse med efterforskningen og/eller retsmøder have behov for, at få udleveret en eller flere videosekvenser fra lagringsenheden.

Lige efter en kriminel handling, fx et røveri, skal udlevering ske meget hurtigt, mens der til brug ved fx retsmøde vil fremkomme en senere anmodning, medmindre politiet anvender de her og nu udleverede optagelser.

Det er vigtigt, at man ved en kriminel handling aftaler behovet for anvendelse af optagelser med politiet meget tidligt i sagsforløbet, så der ikke slettes vigtige optagelser – efter de 30 dage.

Det kan anbefales, at man fx på en USB-nøgle gemmer kriminelle handlinger, indtil eventuelt sagsforløb er afsluttet.

Der skal altid afgives kvittering ved udlevering af det/de respektive medier.

12. Lovgivning

Side 27

Der er to love, der regulerer videoovervågning. Disse er:

- Lov om tv-overvågning
- Lov om behandling af personoplysninger.

13. Opfølgning

Side 28

Brugerkredsen forbeholder sig ret til at kontrollere leveret udstyr samt foretagne installationer. Disse skal opfylde de i denne manuals afsnit 7 anførte krav.

13.1. Omfang

Omfanget af kontrollen kan pr. leverandør maksimalt omfatte 3 anlæg pr. år, herunder ét besøg pr. ekstern signalmodtager. Besøg hos ekstern modtager dog kun i det/de tilfælde, at det kontrollerede anlæg har ekstern opkobling.

I forbindelse med kontrollen, der vil kunne finde sted i forbindelse med inspektion af AIA-anlæg i de udpegede filialer/posthuse, udfyldes et afkrydsningsskema, som angiver, hvorvidt installationens enkelte dele er i orden eller ej.

13.2. Vederlag

Såfremt der konstateres fejl og mangler i relation til de indgåede aftaler, er leverandøren forpligtet til at refundere brugerkredsen de i forbindelse med de pågældende besøg stedfundne omkostninger.

Beløbet kan dog ikke overstige kr. 5.000,00 ekskl. moms pr. anlæg (i 2007-priser).

Dette beløb reguleres med samme procentsats, som beregnes af leverandøren for den løbende service på udstyret.

Fejl og mangler, der medfører, at anlægget ikke fungerer i henhold til den aftalte leverance, udløser refusion. Fejl og mangler, der burde være konstateret af kundens ved dennes regelmæssige afprøvninger, se afsnit 10.2., kan ikke berettige til refusion. Fejl og mangler, der kan henføres til almindeligt dagligt slid og brug af anlæg/installation, kan ikke berettige til refusion.

Omtalte refusion vil kun gælde for anlæg, der er afleveret (jf. Afleveringsforretning) efter den 1. oktober 2007.

13.3. Refusion

Konstateres det ved efterprøvningen, at kunden har betalt for en ydelse, der ikke er leveret i henhold til den indgåede aftale og det aftalte installationsomfang, er leverandør pligtig til at yde kunden en refusion, der står i naturligt forhold til den manglende leverance.

14. Ordliste

Side 29

ADK-anlæg	Elektronisk Adgangs Kontrol Anlæg.
Afleveringsforretning	"Officiel" overdragelse af anlægget fra leverandør til bruger. Anlægget skal ved afleveringsforretning være fuldt funktionsdygtigt.
AIA-anlæg	Automatisk Indbrudsalarm Anlæg.
AIA-katalog	Katalog/regelsæt over alle de krav, Forsikring & Pension stiller til et komplet AIA-anlæg.
Alarmnet	Offentlig teleydelse primært til signaltransmission af alarmer via "separat" særligt sikret offentlig telelinie.
Alarmpatrulje	Udrykning fra et privat firma til alarmer fra et AIA-anlæg.
APL-forbindelse	"Abonneret Privat Ledning" - fx direkte alarm fra kunde til kontrolcentral eller politi. Anvendes normalt ved sikring af høj-sikringsområder.
Betjeningspanel	Tastatur til til- og frakobling af detektorer.
Billedbehandlingsprogram	Software til behandling/redigering af lagrede optagelser.
Boksdetektor	Detektortype, der blandt andet bruges til sikring i boksanlæg, herunder boksskabe og boksdøre.
Bruger	Alarmstedet, hvor anlæg er etableret.
Brugerkredsen	Finansrådet, Danmarks Nationalbank og Post Danmark.
Centraludstyr	Modtager signal fra en detektor og videregiver informationen til en modtager - fx kontrolcentral.
Detektor	Registrerer en hændelse og videregiver denne til centraludstyr.

F & P	Forkortelse - daglig tale - for Forsikring & Pension.
Falsk alarm	Se fejlalarm.
Fast vagt	Vagt fra privat firma, der overvåger alarmstedet konstant.
Fejlalarm	Detektor, der har givet en alarm, uden at der foreligger en kriminel handling.
Forsikring & Pension	Interesseorganisation for de danske forsikrings-selskaber og pensionskasser - i daglig tale kaldet F & P.
Fældesikring	Detektortype, der reagerer, når et område passerer.
Gennembrudsdetektor	Detektortype, der indikerer gennembrud af den "flade", hvorpå detektoren er placeret - fx en rude.
Integrerede anlæg	Sikringsanlæg, hvor et antal er koblet sammen med et eller flere andre sikringsanlæg - fx ADK, videoovervågningsanlæg - oftest via fælles kabling.
IP-teknologi	Telefoni, der samler data, tale og video i et højhastighedsnetværk.
ITV-anlæg	Videoovervågningsanlæg.
Kodeord	Kundens legitimation over for kontrolcentralen ved afprøvning af alarmer og ved afmelding af fejlalarmer.
Kombinationsdetektorer	Sammenbygning i en detektor af to eller flere detektortyper.
Komponenter	Enkeltdele, der indgår i et AIA-anlæg.
Kontrolcentral	En af Rigspolicehøveden godkendt modtager af alarmer fra et AIA-anlæg.
Krypteret signal	Signaler, der kun kan "læses" ved hjælp af særligt modtagerudstyr.

Lov om vagtvirksomhed	Lov, der regulerer markedet for AIA-installationer, herunder blandt andet krav om godkendelse og uddannelse af montører/leverandører af alarm- og sikringsudstyr, der videre sender signaler til en kontrolcentral.
Lyddetektor	Detektortype, der reagerer på støj.
Opfølgning	Brugerkredsens stikprøvekontrol af, om AIA-anlæg lever op til AIA-manualens anbefalinger og rekommandationer.
Overfaldsdetektor	Detektortype, der anvendes ved grov vold mod personer og/eller i røverisituationer.
Periodisk vagt	Vagt fra privat firma, der overvåger alarmstedet i en/et med kunden nærmere aftalt periode/interval.
Rumovervågningsdetektor	Detektortype, der overvåger et rum, lokale og lignende.
Signalbehandlingsdel	Del af centraludstyr - ofte "bygget" sammen med dette.
Signaltransmission	Forbindelsen mellem centraludstyr og modtager - fx kontrolcentral.
Tamperkontakt	Sabotagekontakt indbygget i en detektor.
Tilkaldeliste	Fortegnelse over de personer hos kunden, der skal orienteres om diverse hændelser.
Tågeanlæg	Sikringsanlæg, der fx ved indbrud dækker et givet område med tåge, hvorved det dækkede område for en given periode er svært at orientere sig i. Kan fx anvendes i lokaler med effekter som fx edb-udstyr og lignende af interesse for tyve, men ikke ved røverier.
Udrykningstid	Tiden, der går fra alarm er modtaget på fx kontrolcentralen, til alarmpatrulje er på alarmstedet.
Udstyrsklasse	Niveauerne i Forsikring & Pensions katalog.

Udrykningstjeneste

Se alarmpatrolje.

Side 32

UPS

Uninterruptible Power Supply.

Unit, der sikre nødstrøm i en begrænset periode

USB-nøgle

Opbevaringsmedie for data.

Verificerede anlæg

Alarmanlæg, der via signaltransmissionen indikerer, at der er stor sandsynlighed for, at der ikke er tale om fejllarm, idet der er alarm fra mere end én detektor.